

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ**

Έρευνα Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Τριμηνιαία Έρευνα

Γ' Τρίμηνο 2011

Αθήνα, Οκτώβριος 2011

Έρευνα Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Γ' Τρίμηνο 2011

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	<i>Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2011</i>
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	<i>18 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ</i>
ΔΕΙΓΜΑ	<i>ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΑ 1039 ΑΤΟΜΑ</i>
ΠΕΡΙΟΧΗ	<i>ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ</i>
ΤΥΠΟΣ	<i>ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΜΕ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ</i>
ΤΥΠΙΚΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ	<i>+/- 3,02%</i>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι προφανές, ότι οι δείκτες εκτίμησης των μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων δείχνουν τη «θερμοκρασία» της οικονομίας και προβλέπουν την ανέλιξή της.

Ένας δείκτης αυτού του τύπου, είναι και ο **δείκτης εμπιστοσύνης του καταναλωτή**, ο οποίος αποτυπώνει τις αντιλήψεις των καταναλωτών και των προσδοκιών τους για το μέλλον.

Πριν όμως σχολιάσουμε συνοπτικά τα ευρήματα της παρούσας έρευνας - συγκυρίας, είναι πολύ σημαντικό να επισημάνουμε γνωστά και άγνωστα στοιχεία που σχετίζονται με την κατανάλωση. Συνοπτικά λοιπόν μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

- Η γενική εικόνα της ελληνικής οικονομίας εξακολουθεί να μην είναι καλή. Προκειμένου να σχηματίσει κάποιος μια αντικειμενική εικόνα αρκεί να λάβει υπ' όψη του τα στατιστικά δεδομένα που αφορούν **στις ακάλυπτες επιταγές που έχουν σφραγισθεί στις Τράπεζες και τις απλήρωτες συναλλαγματικές** (που ελάχιστα χρησιμοποιούνται για μικροποσά).

Ακάλυπτες Επιταγές και Απλήρωτες Συναλλαγματικές = Τοξικά Απόβλητα της Οικονομίας

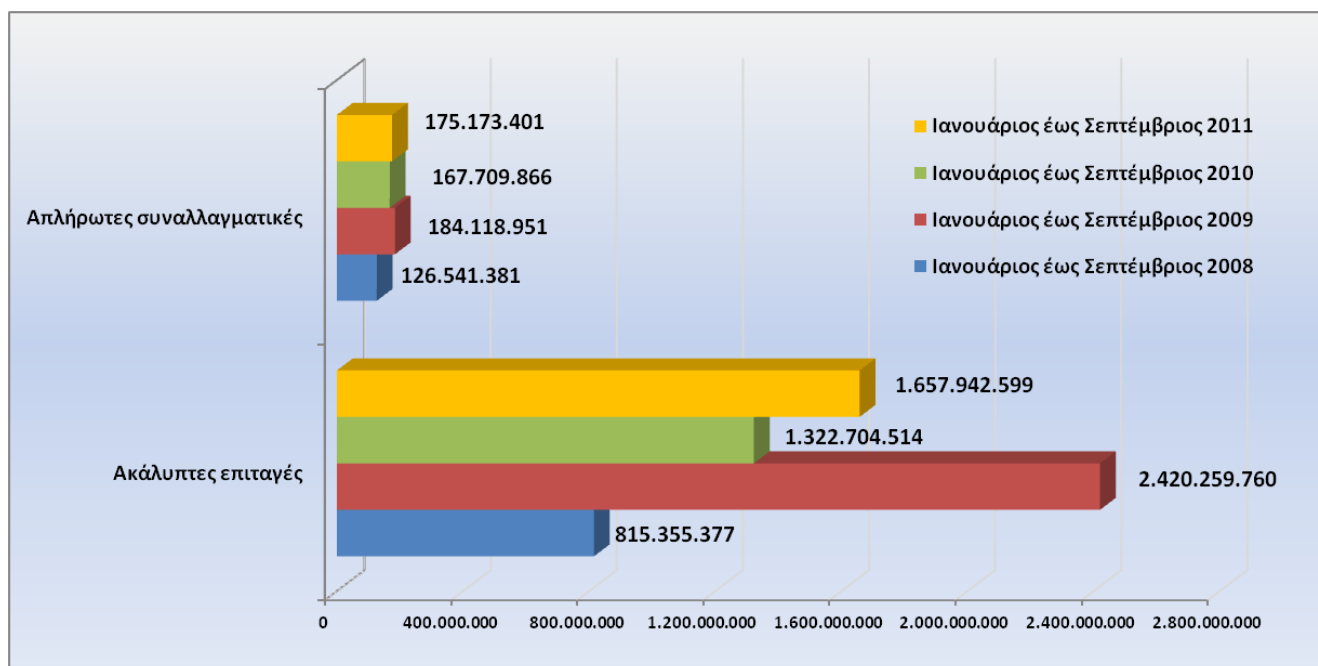
Στο 1,66 δις ευρώ έχει διαμορφωθεί η αξία των ακάλυπτων επιταγών στο χρονικό διάστημα Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2011.

Η πορεία για το 2011 έχει ως εξής:

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΗΝΑ 2011/2010
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	172.308.716	-2,11%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	182.029.764	364,79%
ΜΑΡΤΙΟΣ	163.240.127	8,23%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	137.787.681	-0,76%
ΜΑΪΟΣ	164.907.197	20,75%
ΙΟΥΝΙΟΣ	168.144.970	7,75%
ΙΟΥΛΙΟΣ *	392.937.944	136,26%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	153.635.498	-19,71%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	122.950.702	-26,62%
ΣΥΝΟΛΟ	1.657.942.599	0,28%

* Το 53% του συνολικού ποσού των ακάλυπτων επιταγών του Ιουλίου 2011 αντιστοιχεί στο 1% του συνολικού αριθμού των τεμαχίων

Ακάλυπτες Επιταγές και Απλήρωτες Συναλλαγματικές

Αύξηση ακάλυπτων επιταγών για τους 9 πρώτους μήνες του 2011
σε σύγκριση με τους αντίστοιχους του 2010:
25,34%.

Γεγονός είναι ότι η εικόνα των ακάλυπτων επιταγών και των απλήρωτων συναλλαγματικών δείχνει σε κάποιο βαθμό την έλλειψη ρευστότητας που αντιμετωπίζει η αγορά ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης.

Πόσα δισ. € Θα πρέπει να δανειστούμε για τα επόμενα χρόνια;

Ακαθάριστες ανάγκες δανεισμού (σε δισ. €)

Από πού θα πάρουμε τα λεφτά

Χρηματοδότηση*

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ελληνικές τράπεζες	28,8	13,3	18,6	15,9	18,9	17,1
Εξωτερικό	4,6	-	12,7	26,9	53,6	57,7
Τρόικα	38	40	24	8	-	-

- Μέχρι το 2013 το 6% - 6,5% του ΑΕΠ θα κατευθύνεται για να πληρώνουμε τους τόκους των δανείων.

*Υπάρχει μικρή διαφορά της τάξης του €1,5-2 δισ. το χρόνο ανάμεσα στην ανάγκη δανεισμού και στη χρηματοδότηση καθώς το μνημόνιο προβλέπει ορισμένα πρόσθετα έσοδα από αποκρατικοποιήσεις κλπ

Πηγή: Έκθεση ΔΝΤ Σεπτ. 2010

○ Η **ανεργία**, το δεύτερο τρίμηνο του 2011, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ), διαμορφώθηκε στο 16,3%, έναντι 11,8% του αντίστοιχου τριμήνου του 2010.

Χαρακτηριστικό των στατιστικών στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ είναι και η περιφερειακή διαμόρφωση του ποσοστού της ανεργίας, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο Πίνακα:

Ανεργία (%), κατά Περιφέρεια: Β' τρίμηνο 2010 και 2011		
Περιφέρειες	Β' τρίμηνο	
	2010	2011
Σύνολο Χώρας	11,8	16,3 ↑
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	13,9	20,7 ↑
Κεντρική Μακεδονία	12,7	18,8 ↑
Δυτική Μακεδονία	14,6	23,1 ↑
Ήπειρος	12,1	16,1 ↑
Θεσσαλία	11,4	15,4 ↑
Ιόνιοι Νήσοι	12,6	14,0 ↑
Δυτική Ελλάδα	11,2	16,1 ↑
Στερεά Ελλάδα	11,5	16,9 ↑
Αττική	11,6	15,6 ↑
Πελοπόννησος	9,9	13,1 ↑
Βόρειο Αιγαίο	8,5	14,1 ↑
Νότιο Αιγαίο	12,1	13,7 ↑
Κρήτη	11,0	13,4 ↑

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Παρατηρείται:

Στη Δυτική Μακεδονία το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας με
23,1%

Αύξηση του ποσοστού της ανεργίας καταγράφηκε το Β^ο τρίμηνο του 2011,
σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ και διαμορφώθηκε στο
16,3%.

Το ποσοστό ανεργίας των **γυναικών** φθάνει στο
20,0%,
και είναι σημαντικά υψηλότερο από των **ανδρών** που ανέρχεται στο
13,7%.

Ηλικιακά το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας
καταγράφεται στους
νέους ηλικίας από 15 έως 29 ετών και είναι:
32,9%.

στις **810.821** έφθασαν οι άνεργοι στη χώρα μας κατά το δεύτερο τρίμη-
νο του 2011.

Το ποσοστό ανεργίας των
μακροχρόνιων ανέργων
(αυτοί που αναζητούν εργασία από 12 μήνες και άνω)
διαμορφώνεται στο
50,9%
του συνόλου των ανέργων.

- Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, ο τιμάρθμος (Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή) παρουσίασε αύξηση της τάξης του 3,1% το Σεπτέμβριο του 2011 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Σεπτεμβρίου του 2010.

Εξακολουθούν να σημειώνονται σημαντικές αυξήσεις σε βασικά είδη και υπηρεσίες ευρείας κατανάλωσης.

Το γεγονός αυτό απεικονίζεται και στον πιο κάτω Πίνακα όπου παρουσιάζονται οι κυριότερες μεταβολές τιμών από τη σύγκριση των δεικτών των τιμών του καταναλωτή.

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΞΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2011 ΚΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010	
Αγαθά - Υπηρεσίες	Μεταβολή%
Δημητριακά και παρασκευάσματα	2,6
Κρέατα γενικά	1,5
Γαλακτοκομικά και αυγά	3
Ψάρια νωπά	5,7
Έλαια και λίπη	4,3
Ζάχαρη	20,6
Καφές	7
Αναψυκτικά	8,9
Χυμοί φρούτων	8,8
Καπνός (τσιγάρα)	7,2
Ένδυση και Υπόδηση	2,8
Ενοίκια κατοικιών	0,5
Επισκευή και συντήρηση κατοικίας	1,6
Ηλεκτρισμός	3,4
Πετρέλαιο θέρμανσης	28,9
Φυσικό αέριο	39,3
Είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού	2,2
Οικιακές υπηρεσίες	1,6
Ιδιωτικές κλινικές	6,1
Καύσιμα αυτοκινήτου (βενζίνη)	11,5
Υπηρεσίες μεταφορών	11,1
Τηλεφωνικές υπηρεσίες	0,7
Βιβλία-Εφημερίδες-Περιοδικά-Γραφική ύλη-Σχολικά	1
Εστιατόρια-Ζαχαροπλαστεία-Καφεενεία-Κυλικεία	3,5
Είδη ατομικής φροντίδας	1,2
Ασφάλιστρα μεταφορών	7

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Σημειώνουμε επίσης, ότι ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή του Σεπτεμβρίου 2011 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Αυγούστου 2011

αυξήθηκε κατά 3,3%

Παρά την μεγάλη οικονομική ύφεση ο τιμάρithμος βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα κυρίως λόγω των αυξήσεων στον καπνό, στα καύσιμα, στα αλκοολούχα ποτά αλλά και στις υπηρεσίες μεταφορών. Επίσης, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, από τις 34 βασικές κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών, στις 26 σημειώθηκαν αυξήσεις των τιμών τους.

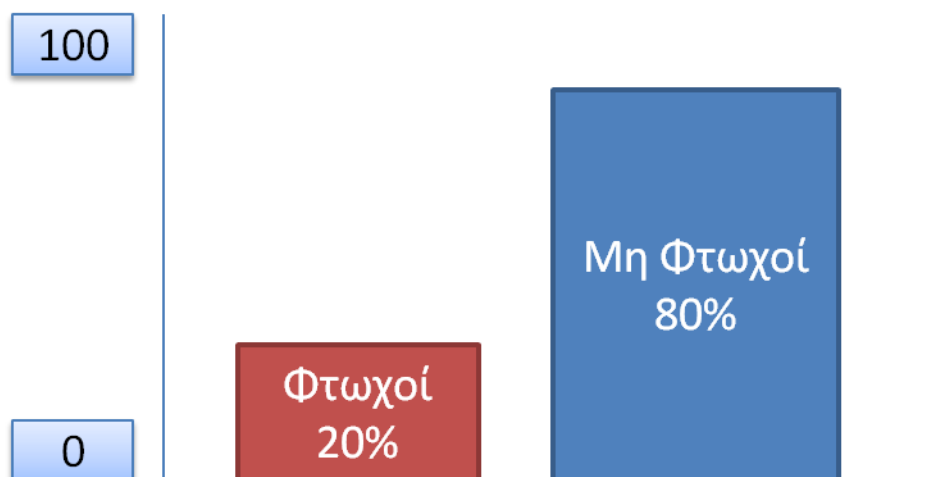
- Ποσοστό 20% των πολιτών ζει κάτω από το **όριο της φτώχειας** – έχοντας εισόδημα μικρότερο του 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος- και τονίζεται ότι το ποσοστό αυτό είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 χωρών.

Δηλαδή, αυτό σημαίνει ότι ένας στους πέντε πολίτες της χώρας μας βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας. Σημειώνεται, ότι από το 20% εκείνων που ζουν στα όρια της φτώχειας, το 33% έχει ηλικία άνω των 65 ετών.

Γίνεται αντιληπτό, ότι το 20% του πληθυσμού στερείται στοιχειωδών ανέσεων, αλλά υπάρχουν επίσης πολλές περιπτώσεις πολιτών που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις βασικές τους ανάγκες.

Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, που **πραγματοποιήθηκε για τα εισοδήματα του 2006** (προτού ξεσπάσει η οικονομική κρίση) και χωρίς να διακινδυνεύουμε θεωρούμε ότι η τάση δεν άλλαξε για το 2010:

- 838.910 νοικοκυριά, με 2.190.933 μέλη, βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας (οικογενειακό εισόδημα 12.852 ευρώ ετησίως)

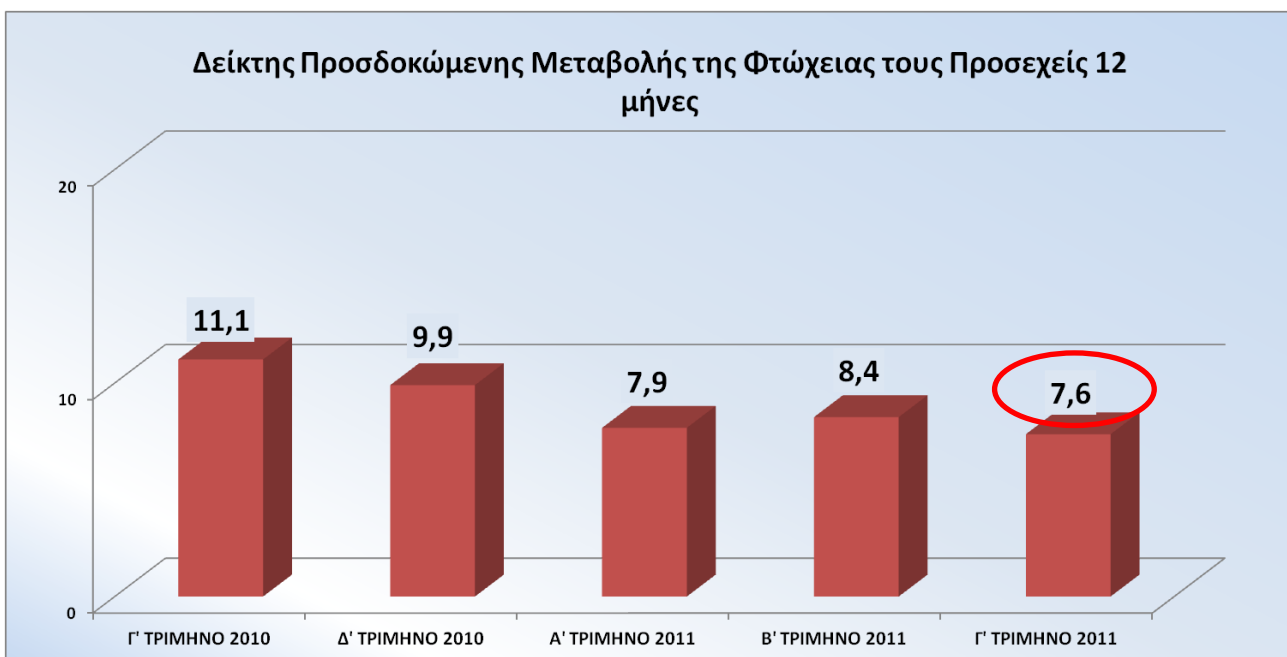
Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

- Οι ανισότητες στα εισοδήματα είναι μεγάλες. Ο δείκτης που εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού, προς το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, έχει τιμή ίση με 5. Δηλαδή, αυτό σημαίνει ότι το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού, είναι πέντε φορές υψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού.

Στην έρευνά μας αυτή συμπεριλαμβάνουμε δύο ερωτήσεις που συνδέονται με τη φτώχεια.

Με βάση τις δύο αυτές ερωτήσεις εκτιμήθηκε ο δείκτης προσδοκώμενης μεταβολής της φτώχειας.

Η τιμή του δείκτη απεικονίζει την έντονη **απαισιοδοξία των ερωτηθέντων**, σχετικά με τη μεταβολή της φτώχειας στη χώρα μας. Ο δείκτης σημείωσε μικρή αύξηση έναντι του προηγούμενου τριμήνου.

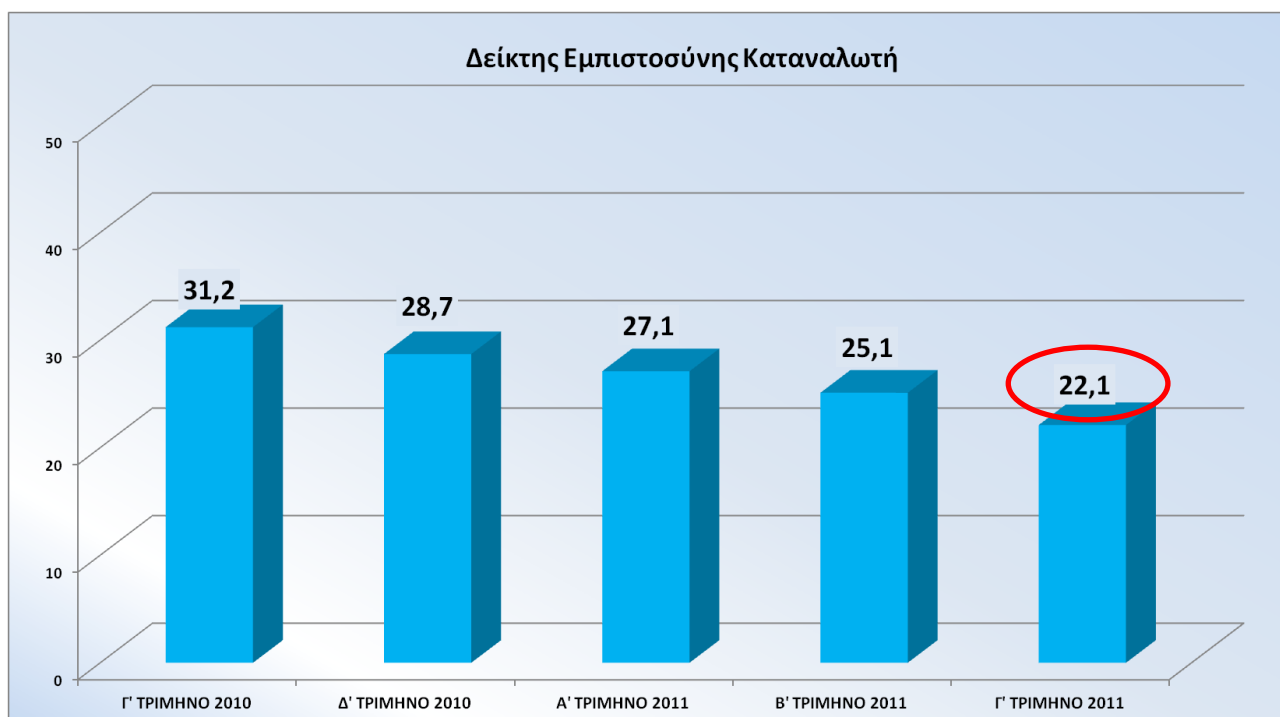

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Το Γ' τρίμηνο του 2011, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης μειώθηκε κατά 3 μονάδες σε σύγκριση με το Β' τρίμηνο του 2011. Υπέστη δηλαδή μια μικρή μείωση.

Γύρω στα τέλη του 2010 οι **προσδοκίες των καταναλωτών** μειώθηκαν, αφού ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο Δ' τρίμηνο του 2010 μειώθηκε σε σύγκριση με το Γ' τρίμηνο. Ο δείκτης παρουσίασε περαιτέρω μείωση στο Α' τρίμηνο του 2011, για να πέσει πάλι στο Β' τρίμηνο του 2011 και να καταλήξει στις 25,1 μονάδες. Η τιμή του δείκτη παραμένει κάτω από τις 50 μονάδες για το Γ' τρίμηνο του 2011 (22,1), που δείχνει ότι οι καταναλωτές παραμένουν απαισιόδοξοι.

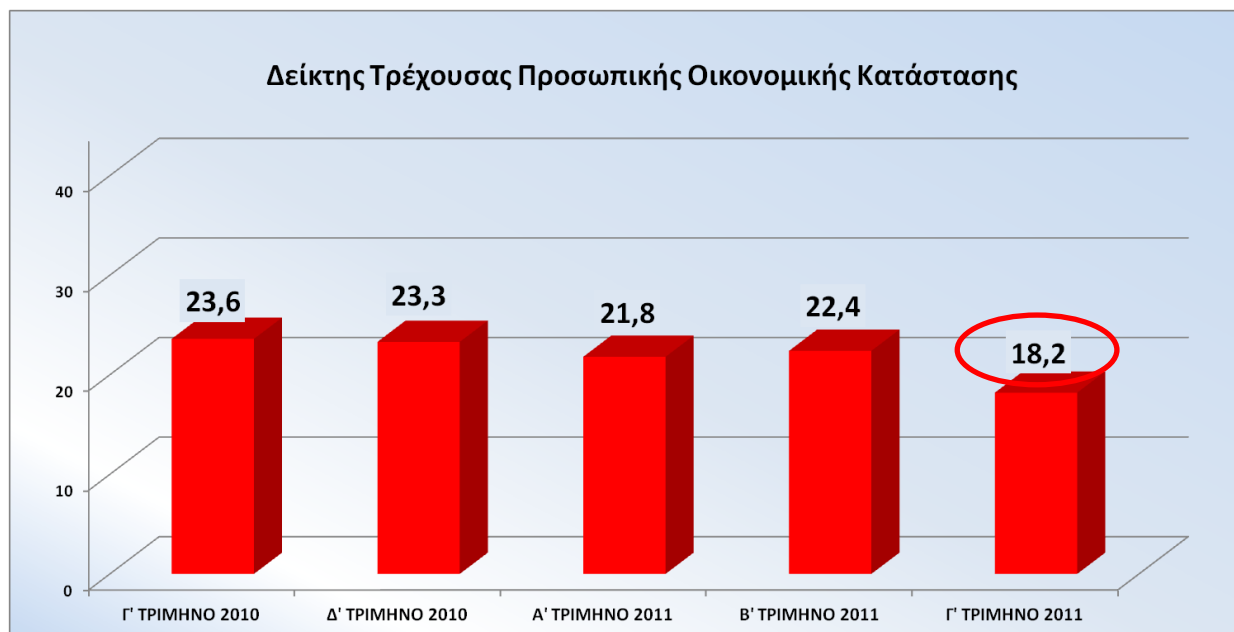
Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Όπως δείχνει ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή, η εμπιστοσύνη μειώθηκε και η απαισιοδοξία παραμένει.

Η επιδείνωση της ανεργίας και η ακρίβεια συμβάλουν στην αγωνία και το φόβο των καταναλωτών. Η κρίση εξακολουθεί να πλήττει την πραγματική οικονομία της χώρας μας.

Η εκτίμηση των ερωτηθέντων για την **προσωπική τους οικονομική κατάσταση** δείχνει να μειώνεται, για το τρίτο τρίμηνο του 2011, όπως φαίνεται στο πιο κάτω διάγραμμα:

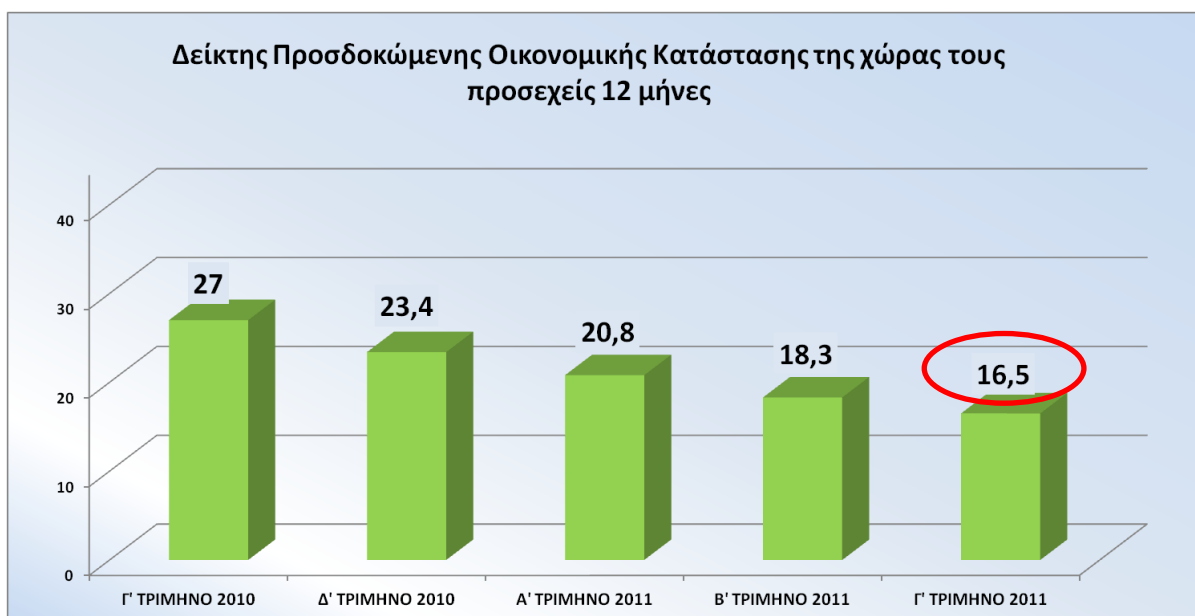

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Από το πιο πάνω διάγραμμα φαίνεται ότι ο δείκτης αυξήθηκε το Β' τρίμηνο του 2011 σε σύγκριση με το Α' τρίμηνο του 2011, οι καταναλωτές όμως παραμένουν απαισιόδοξοι για την προσωπική τους οικονομική κατάσταση.

Η γνώμη των καταναλωτών για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας μας εξακολουθεί και για το τρίτο τρίμηνο του 2011 να είναι απαισιόδοξη, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο γράφημα:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Από τις απόψεις των καταναλωτών παρατηρούμε ότι διαγράφεται μια **μείωση στις αναμενόμενες αγορές αγαθών**. Ο δείκτης ροπής προς κατανάλωση έχει μειωθεί.

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Συμπερασματικά, η εν λόγω έρευνα, καταγράφει απαισιόδοξες προθέσεις των καταναλωτών για καταναλωτικές δαπάνες, τους επόμενους 12 μήνες.

Από τα δεδομένα του δείκτη της **προσδοκώμενης μεταβολής της ανεργίας**, για τους επόμενους 12 μήνες, προκύπτει ότι οι καταναλωτές αναμένουν να αυξηθεί σημαντικά η ανεργία, τους επόμενους 12 μήνες, όπως φαίνεται και γραφικά πιο κάτω:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Όσον αφορά στις **δυνατότητες αποταμίευσης**, οι απόψεις των καταναλωτών, δείχνουν μια πτωτική τάση στην πρόθεσή τους για αποταμίευση. Λόγω του ότι η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη του 50, συνεχίζεται να παρατηρείται κάποια επιφυλακτικότητα, όσον αφορά στην πρόθεση των καταναλωτών για αποταμίευση.

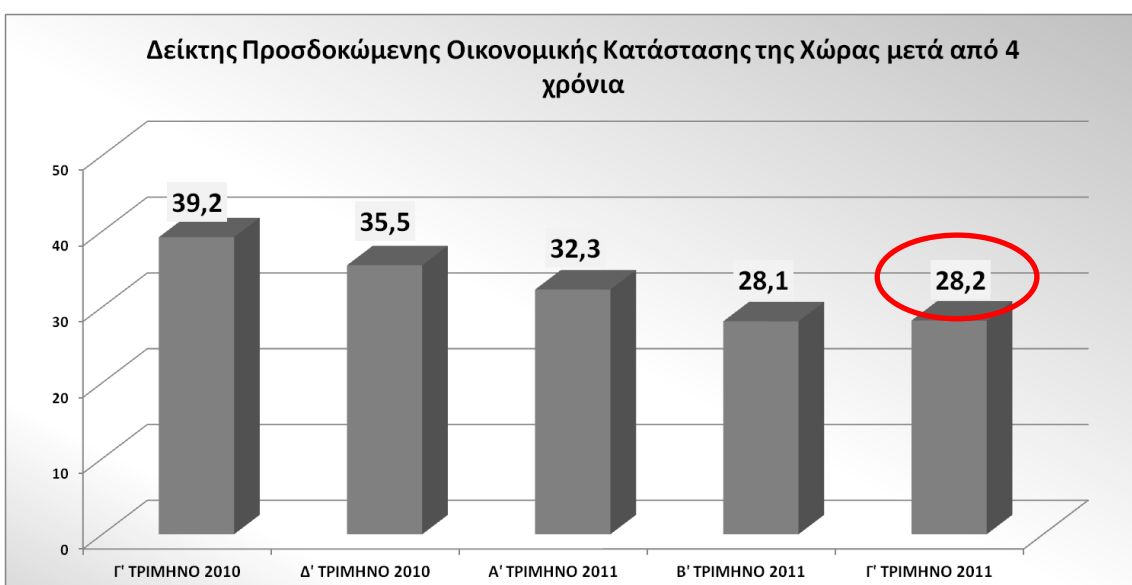

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Οι καταναλωτές εμφανίζονται απαισιόδοξοι για την **οικονομική κατάσταση της χώρας μετά από 4 χρόνια**.

Η τιμή του δείκτη παραμένει κάτω από 50, αποτυπώνοντας την απαισιοδοξία των πολιτών όσον αφορά στις προοπτικές της οικονομίας, για τα επόμενα 4 χρόνια. Αυτό φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

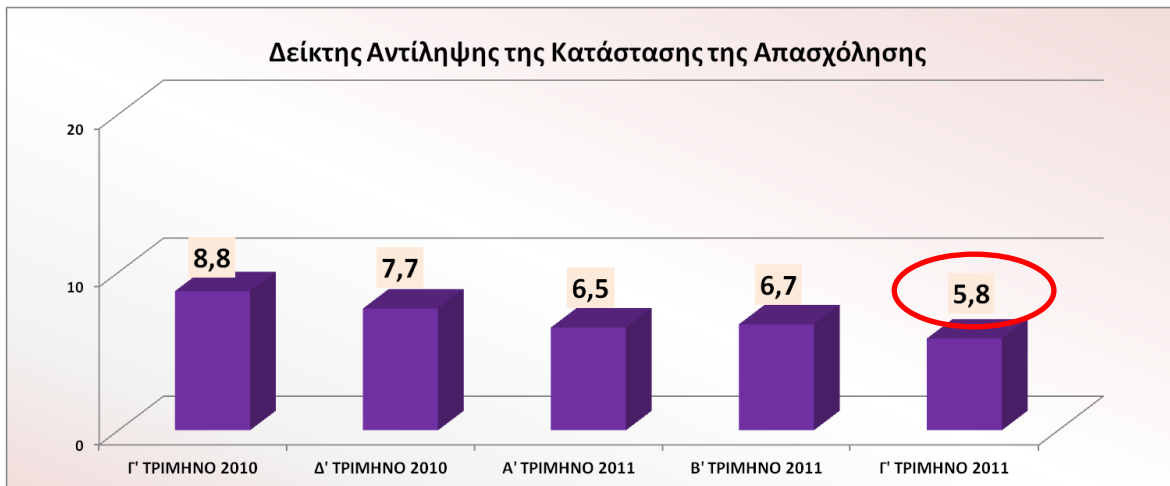
Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Λόγω των πιο κάτω καθοριστικών παραγόντων

- της οικονομικής ύφεσης
- της αύξησης της ανεργίας
- των χαμηλών αμοιβών
- της άτυπης απασχόλησης

οι ερωτηθέντες προβλέπουν αδυναμία της ελληνικής οικονομίας για δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Τα ερωτήματα αποκαλύπτουν ότι οι ερωτηθέντες εκφράζουν έντονα την απαισιόδοξη στάση τους, αφού και η τιμή του αντίστοιχου δείκτη διαμορφώνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (5,8).

Αυτό αποτυπώνεται και από το σχήμα που ακολουθεί:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Οι ερωτηθέντες είναι έντονα απαισιόδοξοι, τόσο με την ανεργία, όσο και με τη γενική κατάσταση του τομέα της απασχόλησης, και σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας βλέπουν με απαισιοδοξία την ατομική τους εργασιακή κατάσταση, όπως δείχνει και η τιμή του σχετικού δείκτη.

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

- Οι τιμές των αγαθών πρώτης ανάγκης ακολουθούν αυξητική πορεία και ως εκ τούτου αυτό αποτελεί μεγάλο κόστος για το καλάθι του νοικοκυριού.

Η ακρίβεια είναι από τα σημαντικότερα προβλήματα του Ελληνικού νοικοκυριού.

Το **κόστος ζωής** στη χώρα μας παραμένει υψηλό σε σχέση με τα εισοδήματα των νοικοκυριών, όπως έχουν δείξει τα στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Με την έρευνα αυτή συγχρόνως ζητούμε τις απόψεις των καταναλωτών για το κόστος ζωής.

Ο Δείκτης Αντίληψης του Κόστους Ζωής (15,9) που εκτιμήσαμε δείχνει ότι ο καταναλωτής έχει την αίσθηση πως έχει αυξηθεί το κόστος ζωής σήμερα σε σύγκριση με αυτό που ήταν 12 μήνες πριν.

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: η τιμή του δείκτη κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Συνοπτικά, οι δείκτες που υπολογίσθηκαν στην παρούσα έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, που αποτυπώνουν την αντίληψη των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση καθώς και τις προσδοκίες τους για διάφορα οικονομικά θέματα, έχουν ως εξής:

ΔΕΙΚΤΗΣ	Β' ΤΡΙΜΗΝΟ 2011	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2011	Ποσοστιαία μεταβολή έναντι του προηγούμενου τριμήνου %
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	25,1	22,1	-11,95
Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	22,4	18,2	-18,75
Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	23,9	18,7	-21,76
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	18,3	16,5	-9,84
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	28,1	28,2	0,36
Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	33	30,1	-8,79
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	27,2	24,5	-9,93
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	10,2	8,1	-20,59
Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	32,9	28,9	-12,16
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	8,4	7,6	-9,52
Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	6,7	5,8	-13,43
Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	31,8	27,9	-12,26
Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών	24,4	22	-9,84
Δείκτης Κόστους Ζωής	18,7	15,9	-14,97

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Σύγκριση των δεικτών εμπιστοσύνης καταναλωτή της τρέχουσας περιόδου (Γ' τρίμηνο 2011) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2010 (Γ' τρίμηνο 2010).

ΔΕΙΚΤΗΣ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2010	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2011	Ποσοστιαία μεταβολή έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	31,2	22,1	-29,17
Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	23,6	18,2	-22,88
Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	27,6	18,7	-32,25
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	27	16,5	-38,89
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	39,2	28,2	-28,06
Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	38,8	30,1	-22,42
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	34,2	24,5	-28,36
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	10,6	8,1	-23,58
Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	36,7	28,9	-21,25
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	11,1	7,6	-31,53
Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	8,8	5,8	-34,09
Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	35,7	27,9	-21,85
Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών	32	22	-31,25
Δείκτης Κόστους Ζωής	19,9	15,9	-20,10

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

**ΣΥΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ**

ΔΕΙΚΤΗΣ / ΜΕΤΡΗΣΗ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	35,7	31,5	32,4	31,9	33,7	35,8	38,7	38,3	33,2	30,4	31,2	28,7	27,1	25,1	22,1
Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	41,3	37,6	36,4	35,8	35,65	31,5	30,1	30,3	26,9	25,3	23,6	23,3	21,8	22,4	18,2
Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	37,6	34	34,6	30,7	32,2	36,3	40,0	37,8	27,7	24,5	27,6	26	26,3	23,9	18,7
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	28,1	24,5	24,8	22,9	24,6	28,6	36,8	35,8	28	24,5	27	23,4	20,8	18,3	16,5
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	30,8	25,9	26,1	34,6	36,6	37,3	44,6	46,8	41	36,8	39,2	35,5	32,3	28,1	28,2
Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	46,4	40,8	45,5	41,1	44	45,2	42,3	40,6	42,2	40	38,8	35,4	34,2	33	30,1
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	42,6	40,7	40,7	39,2	39,5	41,1	37,8	38,1	39,9	39,1	34,2	31,7	29,7	27,2	24,5
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	26,9	23,5	25,6	16	15,1	21,1	22,8	20,0	11,6	10,1	10,6	10,1	10,3	10,2	8,1
Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	-	-	36,1	38,6	42,9	40,6	38,2	37,1	41,4	40,6	36,7	34,5	33,8	32,9	28,9
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	-	-	-	-	13,5	15,8	20,2	17,8	13,5	13,1	11,1	9,9	7,9	8,4	7,6
Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	-	-	-	-	15	14,9	14,6	12,5	10,2	9,6	8,8	7,7	6,5	6,7	5,8
Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	-	-	-	-	35,6	35,9	37,9	39,4	33,1	30,3	35,7	35,2	33,8	31,8	27,9
Δείκτης Οικονομικών Προσδοκίων	34,8	31,3	31,6	31,9	33	35,8	39,8	39,6	34,2	31,5	32	29,2	27,3	24,4	22
Δείκτης Κόστους Ζωής									21,2	18,7	19,9	18,3	16,1	18,7	15,9

Ο δείκτης κινούνται μεταξύ 0 και 100

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι Έλληνες καταναλωτές αντιλαμβάνονται την οικονομική κρίση και παράλληλα φαίνεται να εξασθενεί η Καταναλωτική Εμπιστοσύνη, όπως γίνεται αντιληπτό από τα στοιχεία της παρούσας μέτρησης του Δείκτη Εμπιστοσύνης Καταναλωτή ο οποίος το τρίτο τρίμηνο του 2011 παρουσίασε **μείωση** κατά 11,95% σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2011 και μία σημαντική μείωση (29,17%) σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2010.

Η απαισιοδοξία, και παράλληλα η μείωση της πραγματικής αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, φαίνεται να οδηγούν τους καταναλωτές στην πρόβλεψη της αύξησης του κόστους ζωής. Η χαμηλή τιμή του Δείκτη Κόστους Ζωής (15,9) το Γ' τρίμηνο του 2011, δείχνει ότι οι Έλληνες καταναλωτές θεωρούν ότι η χώρα περνάει περίοδο οικονομικής κρίσης.

Το επίπεδο απαισιοδοξίας είναι ιδιαίτερα υψηλό όσον αφορά στις προσδοκώμενες αλλαγές της προσωπικής τους οικονομικής κατάστασης.

Παρατηρείται, χαρακτηριστικά, πτώση κατά 21,76% του Δείκτη Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης το Γ' τρίμηνο του 2011 σε σύγκριση με το Β' τρίμηνο του 2011.

Αρνητικές είναι οι προβλέψεις των καταναλωτών για την **πορεία της Ελληνικής Οικονομίας** τους προσεχείς 12 μήνες. Ο Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας του Προσεχείς 12 μήνες διαμορφώθηκε στο 16,5 το Γ' τρίμηνο του 2011, παρουσιάζοντας μείωση κατά 9,84% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Σε ότι αφορά στην πρόβλεψη των καταναλωτών για την **πορεία της ανεργίας** τους προσεχείς 12 μήνες, επιδεινώνεται και η τιμή του Δείκτη Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας (8,1), υποχωρώντας κατά 20,59% το Γ' τρίμηνο του 2011 σε σύγκριση με το Β' τρίμηνο του 2011.

Η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και η ψυχολογία τους στην οικονομία έχει σημαντική επίπτωση, αφού καθορίζει την πορεία των δαπανών στην πραγματική οικονομία. Γίνεται αντιληπτό από την συνολική εξέταση των δεικτών ότι οι καταναλωτές πιθανόν να περιορίσουν σημαντικά τις δαπάνες τους και ως εκ τούτου δεν μπορούμε να προσδοκούμε μια καλή περίοδο για την κατανάλωση τους επόμενους μήνες.

Σε μια χρονική περίοδο που:

- οι μισθοί βαίνουν μειούμενοι
- ο πληθωρισμός διαμορφώνεται στα επίπεδα του 3,1%
- η ανεργία καλπάζει και διαμορφώνεται στο 16,3% στο δεύτερο τρίμηνο του 2011, με μεγάλο θύμα τους νέους
- οι τιμές των αγαθών αυξάνονται και για ορισμένα αγαθά είναι πολύ υψηλότερες σε σύγκριση με τις τιμές αντίστοιχων αγαθών στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- οι καταναλωτές και οι εργαζόμενοι νιώθουν ολοένα και μεγαλύτερη ανασφάλεια για το εργασιακό τους μέλλον

είναι δυνατόν κάτω από αυτές τις συνθήκες να περιμένουμε ποτέ ότι ο καταναλωτής θα εκφράσει την αισιοδοξία του για το δικό του μέλλον και της χώρας του;

Ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων παραμένει χωρίς εργασία, ενώ αρκετοί από αυτούς δεν μπορούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους σε καθημερινή βάση και ο μισθός έχει χάσει την αγοραστική του δύναμη. Η οικονομική ύφεση έχει ποια επηρεάσει κάθε μορφής δραστηριότητα του Έλληνα πολίτη. Δυστυχώς, είναι άγνωστο το πόσο θα διαρκέσει η βαθύτερη ύφεση που γνώρισε η Ελλάδα μετά τη μεταπολίτευση.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής είναι αποθαρρυντικά. Οι καταναλωτές δε θεωρούν ότι θα βελτιωθεί η οικονομική τους κατάσταση τους επόμενους 12 μήνες.

Όταν οι καταναλωτές χάνουν το αίσθημα της αισιοδοξίας, τότε ενδεχομένως κάποιος πρέπει να φοβάται μήπως στην κοινωνία παρατηρηθεί ρευστότητα κάποιας μορφής η οποία δεν ξέρουμε πώς μπορεί να εξελιχθεί.

Είναι πια εμφανές ότι η ύφεση που παρατηρείται στην Ελληνική οικονομία θα ενταθεί ακόμη περισσότερο. Η κατάσταση ρευστότητας θα συνεχίσει να υπάρχει και πολύ πιθανόν να προκαλέσει έντονες κοινωνικές αναστατώσεις. Η κρίση ενδέχεται να απειλήσει το κοινωνικό σύστημα ή και να οδηγήσει σε έντονες κοινωνικές συρράξεις.